

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota beleidsreactie inspectiebezoek op 8 september
2023

Datum
30 november 2023

Ons kenmerk
5062206

1. Aanleiding

De Inspectie Justitie en Veiligheid, de Inspectie Gezondheidszorg en jeugd, de Inspectie van het Onderwijs en de Nederlandse Arbeidsinspectie (hierna: de inspecties) hebben op 8 september 2023 een bezoek gebracht aan Justitieel Complex Zeist (hierna: JC Zeist). Dit achtten de inspecties noodzakelijk omdat ze zicht wilden krijgen op de wijze waarop het verblijf van de preventief gehechte jongvolwassenen werd vormgegeven.

Naar aanleiding van dit bezoek zien zij een aantal knelpunten en hebben zij een aantal aanbevelingen gedaan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgevoegde brief waarin u een beleidsreactie geeft op het inspectiebezoek van 8 september jl. bij JC Zeist.

3. Kernpunten

De inspecties oordelen naar aanleiding van dit inspectiebezoek dat:

- 1) Het verblijf van de preventief gehechte jongeren in HvB JC Zeist onvoldoende voldoet aan de uitgangspunten van het jeugdstrafrecht.
- 2) Het bovendien tot dusver niet inzichtelijk is op welke wijze invulling wordt gegeven aan de door u gestelde randvoorwaarde, dat zoveel als mogelijk rekening gehouden wordt met de specifieke behoeften van deze doelgroep.
- 3) Er geen actuele inschatting is van risicovolle plekken en situaties op het gebied van agressie en geweld en ander ongewenst gedrag en andere arbeidsrisico's. De Risico-inventarisatie en -evaluatie en plan van aanpak ontbreken voor de afdeling waar de jongeren verblijven.
- 4) In het zeer onwenselijke geval dat de plaatsing van jongeren in een HvB als noodmaatregel tot in ieder geval het 2de kwartaal van 2024 voortduurt, roepen de inspecties u op om:
 - **binnen 2 maanden** duidelijkheid te verschaffen over wat 'zoveel als mogelijk rekening houden met de specifieke behoeften van deze doelgroep' in de praktijk betekent en hoe dit door DJI nader moet worden vormgegeven. Zodat daarmee de discrepantie tussen een HvB-regime voor volwassenen en een verblijf in een JJI wordt verkleind.
 - Inzichtelijk te maken in welke gevallen sprake is van een 'specialistische zorgbehoefte' en welke criteria daarvoor gelden.

De hoofdlijnen van de beleidsreactie zijn:

- Samen met de inspecties vindt u dat plaatsing van deze jongvolwassenen in een HvB een onwenselijke situatie betreft die op gespannen voet staat met de uitgangspunten van het jeugdstrafrecht.
- Deze noodmaatregel is echter nodig gebleken vanwege een tekort aan hoogbeveiligde capaciteit bij de JJI's.
- De DJI doet wat binnen haar mogelijkheden ligt om de discrepantie tussen het HvB-regime en dat van een JJI zo klein mogelijk te maken door aanpassingen in het dagprogramma te realiseren en door het verblijf zo veel mogelijk te laten aansluiten op de behoeften van deze jongvolwassenen.
- Deze noodmaatregel zal - naar verwachting - in ieder geval voortduren tot de uitbreiding van de JJI-capaciteit in 2024 een feit is. Volledige uitbreiding van de capaciteit is op dit moment pas in het eerste kwartaal van 2025 voorzien.
- Jongvolwassenen met een specialistische zorgbehoefte worden *niet* in een HvB geplaatst. Hiervoor gelden de beoordelingscriteria voor de landelijke bestemming.¹
- Ook gaat u in op de zorg van de inspecties dat ze onvoldoende worden meegenomen bij dit soort ontwikkelingen. Daar zal in de komende periode aandacht voor zijn.
- Uiterlijk in januari 2024 zal DJI de inspecties nader informeren over de concrete uitwerking van deze maatregelen, voordat de inspectie in februari 2024 Zeist weer bezoekt (alsmede over Risico-inventarisatie en -evaluatie en het plan van aanpak).

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
30 november 2023

Ons kenmerk
5062206

Daarnaast is het reguliere HvB-regime voor deze specifieke doelgroep (jongvolwassenen) aangevuld met de volgende elementen:

- De jongvolwassenen worden samengeplaatst, en gescheiden gehouden van (andere) volwassen gedetineerden.
- De jongvolwassenen ontvangen het zogeheten HvB+ dagprogramma met DJI-activiteiten in groepsverband per week, dat intensiever is dan het reguliere HvB dagprogramma.
- Inzet van de activiteitsaanbod "Life Changing Group". Dit is een organisatie die programma's verzorgt met betrekking tot educatie, sport, vaardigheden, weerbaarheid, techniek en creativiteitsprogramma's.
- Inzet van een orthopedagoog voor 3,5 dag per week.

4. Toelichting

Sinds het inspectiebezoek zijn al veel verbeteringen doorgevoerd in JC Zeist. DJI heeft zich in korte tijd maximaal ingespannen om deze noodsituatie in goede banen te leiden en de overgeplaatste jongvolwassenen zoveel mogelijk passende begeleiding te bieden. Ook doet DJI alles wat binnen haar mogelijkheden ligt om deze onwenselijke situatie zo kort mogelijk te laten voortduren. Het tijdelijk karakter van deze noodmaatregel wordt onderstreept doordat in 2024 een nieuwe JJI gefaseerd in gebruik wordt genomen.

¹ We kennen de volgende landelijke bestemmingen: Forensische observatie en begeleidingsafdeling (FOBA), meisje, zeden, alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers), Very Intensive Care (VIC), Licht Verstandelijke Beperving VIC, Individuele Traject Afdeling (ITA).

4.1 Politieke context

De Tweede Kamer heeft eerder zorgen geuit over het plaatsen van jongvolwassenen verdachten vanuit het jeugdstrafrecht in een HvB, middels de aangenomen motie-Ceder. In uw voortgangsbrief over de JJI's en KVJJ's van 14 september 2023 heeft u aangegeven dat in JC Zeist hieraan tegemoet wordt gekomen door jongvolwassenen zo veel mogelijk gezamenlijk op een eigen afdeling te plaatsen en de activiteiten gescheiden te houden van volwassenen. Daarbij wordt in het dagprogramma en de begeleiding zo veel als mogelijk rekening gehouden met de specifieke behoeften van deze doelgroep.

Daarnaast speelt mee dat het verscherpt toezicht van de inspecties op de JJI's pas zeer recent is opgeheven.

4.2 Juridische overwegingen

Het plaatsen van justitiële jeugdigen in een HvB (als noodmaatregel) volgt uit de Penitentiaire Beginselenwet.² Hoewel dit juridisch gezien tot de mogelijkheden behoort, heeft u in eerdere Kamerbrieven al benadrukt dat u dit ook een onwenselijke situatie vindt. Het is echter een tijdelijke noodoplossing.

4.3 Krachtenveld

Deze beleidsreactie is met Dienst Justitiële Inrichtingen en de afdeling Sancties Intramuraal afgestemd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
30 november 2023

Ons kenmerk
5062206

² Art. 9, tweede lid, aanhef en onder h Pbw.